

Predmet C-98/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

14. veljače 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Paris (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

2. veljače 2022.

Tužitelj:

Eurelec Trading SCRL

Tuženik:

Ministre de l'Économie et des Finances

Scabel SA

Groupement d'Achat des Centres Édouard Leclerc (GALEC)

Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc (ACDLEC)

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Glavni postupak odnosi se na spor između francuskog ministra gospodarstva i financija i dvaju belgijskih društava: društva Eurelec, osnovanog u skladu s belgijskim pravom sa sjedištem u Bruxellesu, koji je centar za pregovore o cijenama i nabavi koji je osnovala francuska grupa Leclerc i njemačka grupa Rewe, te društva Scabel, osnovanog u skladu s belgijskim pravom sa sjedištem u Bruxellesu, koje djeluje kao posrednik između društva Eurelec i francuskih i portugalskih regionalnih nabavnih centara grupe Leclerc. Stranke u postupku su i dva francuska poduzetnika: nacionalni nabavni centar grupe Leclerc koji pregovara o godišnjim okvirnim ugovorima s francuskim dobavljačima („GALEC”) i Association des centres distributeurs E Leclerc („ACDLEC”).

- 2 Nakon istrage provedene u razdoblju od 2016. do 2018. francuski ministar gospodarstva i financija (u daljnjem tekstu: ministar) iznio je dvojbe da društvo Eurelec u Belgiji provodi prakse kojima bi se moglo ograničavati tržišno natjecanje u odnosu na dobavljače sa sjedištem u Francuskoj. Društva Eurelec, Scabel, GALEC i ACDLEC osporavaju prakse koje im se prigovaraju.
- 3 Ministar je protiv tih četiriju društava podnio tužbu tribunalu de commerce de Paris (Trgovački sud u Parizu, Francuska) kako bi se osobito utvrdilo da se praksama tih društava, kojima se, s jedne strane, dobavljačima nalaže primjena belgijskog prava na sklopljeni ugovor s ciljem da im se odbije primjena odredbi javnog poretka predviđenih francuskim codeom de commerce (Trgovački zakonik), osobito onih kojima se omogućuje slobodno pregovaranje o ugovoru na temelju općih uvjeta prodaje dobavljača i, s druge strane, kojima se provedbom organiziranih i dalekosežnih mjera osvete dobavljačima nalažu velike deflacije „trostruke neto” cijene iz prethodne godine bez ikakve naknade, stvara znatna neravnoteža u pravima i obvezama stranaka.
- 4 Presudom od 15. travnja 2021. tribunal de commerce de Paris (Trgovački sud u Parizu) odlučio je da je prigovor nenadležnosti koji su istaknula društva dopušten, ali neosnovan. Odbio je i njihove zahtjeve za prethodnu odluku koji se odnose na tumačenje Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. i ispravci SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57.) (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I.a). Proglasio se nadležnim za odlučivanje o poštovanju članka L442-6 (sada L442-11) Trgovačkog zakonika na francuskom državnom području u okviru spora i uputio stranke na naknadnu raspravu radi odlučivanja o meritumu.
- 5 Izjavama od 18. i 21. svibnja 2021. društva Scabel i Eurelec podnijela su žalbu protiv te presude Couru d’appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu, Francuska).
- 6 Stoga se od Couru d’appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) (sud koji upućuje zahtjev) traži da utvrdi jesu li francuski sudovi nadležni za odlučivanje o tužbi koju su francuska tijela podnijela protiv društava sa sjedištem u Belgiji kako bi se priznale, sankcionirale i prekinule prakse kojima se navodno ograničava tržišno natjecanje u odnosu na dobavljače sa sjedištem u Francuskoj.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka u pogledu građanske i trgovačke prirode ministrove tužbe u smislu Uredbe Bruxelles I.a

- 7 Prema mišljenju društva Eurelec, priroda i predmet ministrove tužbe, kao i dokazi koje je potonji ministar upotrijebio u prilog toj tužbi, mogu dovesti do toga se ovaj postupak isključi iz područja primjene Uredbe Bruxelles I.a. U tom pogledu to društvo podsjeća na to da se međunarodna nadležnost francuskih sudova ne može temeljiti na pravilu nacionalnog prava koje se primjenjuje na meritum spora, čak i ako se kvalificira kao prevladavajuća obavezna odredba.

- 8 Društva Eurelec i Scabel tvrde, pri čemu navode da se pojam „građanske i trgovačke stvari” u smislu članka 1. Uredbe Bruxelles I.a ne može tumačiti upućivanjem na nacionalno pravo države članice, da je ministrova tužba po svojoj prirodi i predmetu obuhvaćena izvršavanjem javnih ovlasti koje se očituje u izvršavanju ovlasti koje odstupaju od općih pravnih pravila koja se primjenjuju u odnosima između pojedinaca, tako da spor nije obuhvaćen građanskim i trgovačkim stvarima.
- 9 Prema njihovu mišljenju, izricanje novčane kazne ne može se miješati s ovlašću koja se priznaje pojedincima da traže naknadu štete koju su izravno pretrpjeli, a ministar se koristi dokazima prikupljenima izvršavanjem javnih ovlasti, u ovom slučaju pretragama i zapljenama u prostorijama društava ACDLEC i GALEC na temelju članka L 450-4 Trgovačkog zakonika, iako se postupovne mogućnosti koje privatne osobe imaju na temelju članka 145 Codea de procédure civile (Zakonik o građanskom postupku) ne bi trebale izjednačiti s istražnim ovlastima koje ima javna vlast. U tom pogledu tvrde da svaka fizička ili pravna osoba, čak i osoba javnog prava, može postupati na temelju članka 145 Zakonika o građanskom postupku, što nije slučaj s člankom L 450-4 Trgovačkog zakonika. Štoviše, protivljenje mjeri izvođenja dokaza *in futurum* koja se naložila na temelju članka 145 Zakonika o građanskom postupku nije kazneno djelo, dok je svako protivljenje pretragama i zapljenama koje provodi *direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* ministère de l'Économie et des finances (Glavna uprava za tržišno natjecanje, potrošnju i suzbijanje prijevara Ministarstva gospodarstva i financija, Francuska) kazneno djelo protivljenja istrazi (članak L 540-8 Trgovačkog zakonika).
- 10 Društvo Eurelec podsjeća i na to da je Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) u presudi od 6. srpnja 2016., br. 15-21.811, priznao da je ministrova tužba, po svojoj prirodi i predmetu, dio ovlasti javne vlasti namijenjen ministru.
- 11 Prema ministrovu mišljenju, njegovi su zahtjevi obuhvaćeni materijalnim područjem primjene Uredbe Bruxelles I.a i ne postoje nikakve poteškoće u tumačenju ni razumna dvojba kojima se može opravdati prethodno pitanje te, s obzirom na odgovore koji su pruženi u presudi od 16. srpnja 2020., *Movic i dr.* (C-73/19, EU:C:2020:568), smatra da interes za ovaj zahtjev za prethodnu odluku nije dokazan, dok zbog navodne neprimjenjivosti navedene uredbe strani sud ipak ne bi bio nadležan.
- 12 Ministar ističe, kao što to Sud navodi u presudi od 16. srpnja 2020., *Movic i dr.* (C-73/19, EU:C:2020:568), da se „obrana općeg interesa ne smije [...] miješati s djelovanjem u izvršavanju javnih ovlasti”, da su odredbe članka L 442-6 stavka 1 točke 2° Trgovačkog zakonika obvezujuće prirode koja se odnosi na zaštitu francuskog gospodarskog javnog poretka i da on intervenira radi obrane općeg interesa u svrhu izricanja novčane kazne. Prema njegovu mišljenju, budući da je cilj njegove tužbe obrana francuskog gospodarskog javnog poretka, normalno je da je za tu tužbu nadležan francuski sud, kao što je to Cour de cassation (Kasacijski sud) naveo u prethodno navedenoj presudi od 6. srpnja 2016.

- 13 Što se tiče korištenja vlastitih istražnih ovlasti, smatra da treba razlikovati fazu istrage od faze sudskog postupka i tvrdi da se kriterij primjenjivosti Uredbe Bruxelles I.a odnosi na korištenje tih dokaznih sredstava, a ne na načine njihova prikupljanja. U tom se pogledu poziva na mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Szpunara u predmetu *Movic* i dr. (C-73/19, EU:C:2020:297, t. 59.), pri čemu dodaje da u predmetu *Movic* izvršavanje istražnih ovlasti državnih nadzornih tijela, kojima ona donose utvrđenja na kojima će se temeljiti njihova pravna radnja, nije spriječilo primjenu Uredbe Bruxelles I.a. Napominje da se sud koji odlučuje o tim dokazima nikada nije proglasio nenadležnim, čak ni kada se to odnosilo na strana društva kao što su ona u predmetima *Apple*, *Expédia* ili pak *Booking* te da ne bi bilo dosljedno mijenjati primjenu Uredbe ovisno o prirodi dokaza.

Konačno, dodaje da je njegovo pravo na tužbu jednako pravu tuženikâ na pravni lijek jer se na njega primjenjuju pravila Zakonika o građanskom postupku koja se primjenjuju na sve stranke u postupku, sa svim pripadajućim jamstvima, te da kvalifikacija povrede i, ovisno o slučaju, izrečena sankcija podliježu samostalnoj ocjeni sudova pred kojima se vodi postupak.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 14 Ministar svoju tužbu temelji na članku L 442-6 stavku I točki 2° francuskog Trgovačkog zakonika u verziji koja je prethodila Uredbi br. 2019-359 od 24. travnja 2019. kojom se preinačuje glava IV. knjige IV. Trgovačkog zakonika u čijem se članku 2. navedeni članak zamjenjuje odredbama članka L 442-1 stavka I istog zakonika.
- 15 (Prijašnjim) člankom L 442-6 Trgovačkog zakonika određivalo se: „I. Svaki proizvođač, trgovac, tvorničar ili obrtnik učlanjen u obrtničku komoru odgovoran je i ima obvezu naknade štete ako:

[...]

2° nalaže ili pokuša naložiti trgovačkom partneru obveze kojima se stvara znatna neravnoteža u pravima i obvezama stranaka.

[...]

III. – Tužbu nadležnom građanskom ili trgovačkom sudu podnosi svaka osoba koja za to dokaže interes, državni odvjetnik, ministar nadležan za gospodarstvo ili predsjednik tijela nadležnog za tržišno natjecanje kada potonje tijelo, u predmetima koji su u njegovoj nadležnosti, utvrdi praksu navedenu u ovom članku.

[...]”.

- 16 Društva tuženici osporavaju nadležnost francuskog suda za odlučivanje o ministrovj tužbi u odnosu na dva društva osnovana u skladu s belgijskim pravom. Stoga je u ovom slučaju riječ o tome da se utvrdi je li sud države članice nadležan za odlučivanje o tužbi koju su tijela te države podnijela protiv društava sa sjedištem u drugoj državi članici kako bi se priznale, sankcionirale i prekinule prakse kojima se navodno ograničava tržišno natjecanje u odnosu na dobavljače sa sjedištem u državi članici, u ovom slučaju u Francuskoj.
- 17 Je li Uredba Bruxelles I.a, čijim se člankom 1. stavkom 1. određuje: „Ova se Uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima, bez obzira na vrstu suda. Ne proteže se posebno na porezne, carinske ili upravne predmete ili na odgovornost države za radnje i propuste u izvršavanju javnih ovlasti (*acta iure imperii*)”, primjenjiva?
- 18 Prema mišljenju Suda (presuda od 16. srpnja 2020., *Movic i dr.*, C-73/19, EU:C:2020:568), članak 1. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a treba tumačiti na način da pojam „građanske i trgovačke stvari” iz te odredbe obuhvaća postupak između tijela jedne države članice i poslovnih subjekata iz druge države članice, u okviru kojeg ta tijela ističu glavni zahtjev da se utvrde povrede koje predstavljaju navodno protuzakonite nepoštene poslovne prakse i naloži njihov prestanak, te sporedne zahtjeve da se odrede mjere objavljivanja i da se izrekne periodična novčana kazna.
- 19 U presudi *Movic* Sud navodi:
- u točki 33., da pojam „građanske i trgovačke stvari” treba smatrati autonomnim pojmom koji treba tumačiti pozivajući se, s jedne strane, na ciljeve i sustav navedene uredbe i, s druge strane, na opća načela razvijena u svim nacionalnim pravnim sustavima;
  - u točki 34., da potreba ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta i izbjegavanja donošenja proturječnih odluka u državama članicama u interesu usklađenog djelovanja pravosuđa zahtijevaju široko tumačenje navedenog pojma „građanske i trgovačke stvari”;
  - u točki 35., da je više puta presudio da, iako određeni sporovi između tijela javne vlasti i privatne osobe mogu ući u područje primjene Uredbe Bruxelles I.a, drukčije je kada tijelo javne vlasti postupa u okviru obavljanja javnih ovlasti;
  - u točki 36., da izvršavanje javnih ovlasti od strane jedne od stranaka u sporu, zbog toga što ona izvršava ovlasti koje odstupaju od privatnopravnih pravila koja se primjenjuju na odnose među pojedincima, isključuje takav spor iz područja „građanskih i trgovačkih stvari” u smislu članka 1. stavka 1. Uredbe Bruxelles I.a;
  - u točki 37., da je, kako bi se odredilo je li neka stvar obuhvaćena pojmom „građanske i trgovačke stvari”, u smislu članka 1. stavka 1. Uredbe

Bruxelles I.a, pa prema tome i područjem primjene te uredbe, potrebno istražiti pravni odnos koji postoji među strankama u sporu i njegov predmet ili, alternativno, ispitati osnovu podignute tužbe i detaljna pravila u pogledu njezina podnošenja;

- u točki 57., da samo u slučaju kada tijelo javne vlasti, zbog korištenja određenim dokaznim sredstvima, nije u istoj situaciji kao i privatna osoba u okviru slične parnice, valja smatrati da se takvo tijelo u tom slučaju koristilo javnim ovlastima;
  - u točki 59., da iz podataka s kojima raspolaže Sud ne proizlazi da su se belgijska tijela, u okviru postupka pred sudom koji upućuje zahtjev, na bilo koji način koristila dokazima koji su pribavljeni posredstvom njihovih javnih ovlasti, što je, po potrebi, na sudu koji upućuje zahtjev da provjeri.
- 20 Sud koji upućuje zahtjev pita može li se rješenje iz te presude zbog znatnije neravnoteže prenijeti na tužbu koju je podnio ministar i kojom se nastoji utvrditi postojanje prakse kojom se ograničava tržišno natjecanje. Prema njegovu mišljenju, kako bi se odgovorilo na to pitanje, tužbu koju je ministar podnio osobito protiv dvaju trgovačkih društava osnovanih u skladu s belgijskim pravom valja ispitati s obzirom na francuski sustav.
  - 21 Na temelju (prijasnjeg) članka L 442-6 Trgovačkog zakonika, ako žrtva može pokrenuti postupak radi naknade štete prouzročene predmetnim praksama i zatražiti prestanak prakse ili proglašenje ništavosti odredbe, ministar i državni odvjetnik mogu sami zatražiti da se počiniteljima praksi izrekne novčana kazna.
  - 22 Osim toga što ministar, koji intervenira u ime općeg interesa, ne treba dokazati pravni interes i može samostalno podnijeti tužbu u skladu s prethodno navedenom presudom Coura de cassation (Kasacijski sud) od 6. srpnja 2016., može se koristiti svojim istražnim ovlastima.
  - 23 U ovom slučaju ministar podnosi dokaze koje je prikupio u prostorima društava ACDLEC i GALEC na temelju odredbi članka L 450-4 Trgovačkog zakonika kojima mu se omogućuje da zatraži od službenika tijela nadležnog za tržišno natjecanje koji su ovlaštene u tu svrhu da obave posjete u svim prostorima i provedu zapljenu dokumenata i svih nosača podataka. Na tako prikupljene dokaze ipak se primjenjuje načelo slobodne proturječnosti u okviru građanskog postupka.
  - 24 U usporedbi s tim, privatne osobe za izvođenje dokaza nemaju te ovlasti, nego raspolažu mjerama izvođenja dokaza *in futurum* koje se mogu naložiti na temelju članka 145 Zakonika o građanskom postupku na zahtjev svake fizičke ili pravne osobe, čak i osobe javnog prava, kao što su zabrana podnošenja dokaznih elemenata, mjera vještačenja, zapljena imovine koju provodi sudski izvršitelj. Te dokazne mjere mogu se dobiti na zahtjev, odnosno na način koji nije proturječan kada se za to pokaže potreba.

- 25 K tomu, protivljenje mjeri izvođenja dokaza *in futurum* koja se naložila na temelju članka 145 Zakonika o građanskom postupku nije kazneno djelo, dok je svako protivljenje pretragama i zapljenama koje provode službenici ovlaštenu u tu svrhu kazneno djelo protivljenja istrazi.
- 26 Stoga sud koji upućuje zahtjev pita koristi li se ministar, kao u ovom slučaju, kad se koristi svojim posebnim istražnim ovlastima kako bi utvrdio postojanje praksi koje predstavljaju znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka i kad od suda traži izricanje novčane kazne kako bi sankcionirao te prakse, javnim ovlastima prilikom podnošenja tužbe kojima se tu tužbu isključuje iz područja primjene Uredbe Bruxelles I.a jer nije obuhvaćena građanskim i trgovačkim stvarima.
- 27 Stoga, s obzirom na posebnost ministrove tužbe u francuskom unutarnjem poretku, postoji razumna dvojba u pogledu toga je li tužba kao što je ona koju je podnio ministar u ovom slučaju obuhvaćena materijalnim područjem primjene Uredbe Bruxelles I.a, koja se primjenjuje u „građanskim i trgovačkim stvarima”, čime se opravdava zahtjev za prethodnu odluku predviđen člankom 267. UFEU-a.
- 28 Sud koji upućuje zahtjev prekida postupak i upućuje Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebaju li 'građanske i trgovačke stvari' definirane u članku 1. stavku 1. Uredbe br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti te priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima tumačiti na način da njihovo područje primjene obuhvaća tužbu – i sudsku odluku donesenu na temelju te tužbe – (i) koju je podnio francuski ministar gospodarstva i financija na temelju (prijašnjeg) članka L 442-6 stavka I točke 2° francuskog Trgovačkog zakonika protiv belgijskog društva, (ii) kojom se traži utvrđenje i prestanak praksi kojima se ograničava tržišno natjecanje te izricanje novčane kazne navodnom počinitelju tih praksi, (iii) na temelju dokaza prikupljenih izvršavanjem njegovih posebnih istražnih ovlasti?”